

da se tudi s sedanjim črnim smodnikom more boljše streljati z malo kroglo.

Prve poskušnje z malimi, jeklenimi krogli se niso obnesle, ker so uže po par sto strelih pokvarile puškino cev. — Sedaj sprejete krogle, osem milimetrov debelosti in pa z drugačega jekla, katerim je treba mnogo manj smodnika, pa so se izredno potrdile, ker po 6000 strelih nesle so prav enako dobro.

Vojni minister je uzor dobrega profesorja, ker je to tudi bil, in ta njegova spretnost zagotavlja govorom njegovim v stroki orožjoslovja — večinoma poseben uspeh, ker on zna govoriti enako temeljito, kakor razumljivo tudi za nestrokovnjake, vrh tega pa dokazuje tu in tam s kratkimi lapidarnimi stavki.

Letos imel je braniti vendar deloma sitno stališče. Potem ko je vlani zagovarjal veliki kaliber in vpeljavo malega kalibra, storil odvisno od iznajdbe hujšega smodnika, moral je letos priznati, da to ni tako. Glavni ugovor bil je torej prijeti z reko: „zakaj pa že vlani ni tega skušal, s tem bi se bili prihranili stroški za letos izdelane nove puške.“

Ministrovo dokazovanje vrtilo se je ravno krog te točke in dokazal je, da se vlansko leto izdelovanje pušk ni smelo več odložiti zaradi nevarnosti vojske, dotedajne skušnje pa so bile odločno zoper mali kaliber.

Ker pa minister ve ceniti veliko pomenljivost malega kalibra za vojskovanje sploh, zato pa ni nikdar nehal nadaljevati dotično poskuševanje in letos je lahko trdil, da je bil uspeh tako sijajen, da se ne le splača, zapustiti stare, velike svinčene podolgaste krogle, temveč to sprejeti, načeloma tudi kot pravilo za vso vojno ter polagoma vpeljati.

Razun poročevalca dvornega svetovalce dr. Czerkavskega zahtevala sta daljnih pojasnil samo dva člana finančnega odseka, namreč dr. Sturm in dr. Rieger. Prvi govoril je dolgo, omenjal vseh, po strokovnjakih mu navedenih napak Manlicher-jevega obrazca, to da prizadeval si je prav zelo grenko jedro svojih vprašanj devati v posodo sladkih besed. Pa vse to mu ni mnogo koristilo. Minister bil je vendar jako razburjen ter mu je takoj, dolgo in zelo oestro, deloma prav osorno, odgovarjal, tako, da je bilo videti, da se čuti osebno žaljenega.

Še le zadnje besede dolgega odgovarjanja bile so nekoliko mečje. Dr. Sturm pa je bil tudi po osornem odgovoru videti hladnokrven ter je še ministru izrekel prav gorko zahvalo za temeljito pojasnenje važnega vprašanja. — Dr. Rieger naglašal je brez ovinkov poglobitve prednosti Trnka-ove puške, da je mnogo prosteja v sestavi mehaničnih delov, da je vsled tega brščas menj končljiva in da je po izreku strokovnjakov gotovo za 10 gld. ceneja. — Temu govorniku zavrnil je minister prosto in nikakor žaljivo, da se je puška poskušala po vajaško-tehniški komisiji in pa po drugi od te neodvisni strelski komisiji, obe ste sicer priznali odlično prostost mehanizma, toda enako soglasno in odločno ste se obe izrekli, da puška ni za rabo, kar

pričata uže prejšnji dan prečitana zapisnika. Sklepal je minister toraj lahko z izrekom: „Kaj mi pomaga nižja cena, ako se pa puška ne sproži.“ Vrh tega omenjal je še, da je Krnka sam streljal z njo, da jo je skrivej med streljanjem mazal z oljem iz kavčikove žgoge, pa vkljub temu ni se mogel kaj, po 200 strelih puško prostovoljno umakniti rekoč, da ravno ta ni dobro narejena.

Ako toraj Krnka ene same puške v celem letu ni mogel napraviti tako dobre, da bi se vsaj ta obnesla pri poskušnjah, ni dvomiti, da je napaka v sistemi in mehanizmu, ne pa v izdelku.

Po teh razpravah sprejel se je predlog vladin po načelih ministrovih soglasno in načelnik odsekov izrekel je ministru v imenu in s pritrdjenjem njihovih členov zahvalo.

V jvnji seji delegacije ni pri tem — glavnem — vseh letošnjih vprašanj, — nihče razun poročevalca črnil besede.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Kočevska volitev za deželni zbor napolniti mora vsakega miro- in spravljalnega državljana z velikim zadostenjem. Zmagal je namreč z 94 glasovi proti 81, ribniški okrajni sodnik Višnikar, o katerem do sedaj tudi najhujši naš naroden nasprotnik ni imel prilike izreči najmanjše pritožbe. Propadel je bojni kandidat nemškega „Schulvereina“ Linhardt, z nim pa vsi oni agitatorji in hujšaki v deželi kranjski in zunaj nje, ki vedno delajo za tlačenje narodov in za sovraštvo med narodi in vedo vedno preprečiti vsaj v večjih krogih prizadevanje onih, ki delujejo za pomirjenje avstrijskih narodov s tem za eden najimenitnejših pogojev moči in veljave naše Avstrijske domovine, kateri dobrotljivi in modri vladar vedno in vedno po očetovsko kliče: Jaz hočem mir imeti med svojimi narodi! Pomen kočevske volitve in njen srečen izid je torej v prvi vrsti avstrijsko domoljuben.

— Še ena vesela novica nam je danes zabeležiti gledé one pisave „Sl. Nar.“, katero smo bili prisiljeni očitno in odločno zavrniti v zadnjem listu „Novic“. — Po oni naši zavrnitvi pokazalo se je še le, kako potrebno je to bilo: Presvitli cesar sam je namreč ravno oni dan (16. novembra), ko so „Novice“ objavile ono obsodbo, po gledu pri dvoru nagovoril delegata dr. Poklukarja in mu pri tej priliki izrekel strmenje in najostrejšo obsodbo one pisave. — Poslanec naš je s polnim prepričanjem mogel cesariu izreči zagotovljenje, da ves narod slovenski prav enako obsoja ono „rusko“ pisavo in izrekel je nado, da se bode tudi po primerni poti izjavilo. — Daneš uže z zadostenjem moremo potrditi, da se je izjavi poslanca dr. Poklukarja in „Novic“ pridružil „Slovenec“, prav tako tudi „upravni odbor“ „Narodne tiskarne“ kot zastopnik založnikov „Slovenskega Naroda“. — Izjava „Slovenčeva“ strinja se v bi-

stvu po vsem z našo, „Slov. Nar.“ pa mora priznati po upravnem odboru „Nar. tiskarne“, da vredništvo „Slov. Nar.“ ni ravnalo po načelu upravnega odbora, da se to popravi, sklicuje upravni odbor izredni občni zbor na 3. dan decembra, z edino točko razprav: „Vredništvene razmere“. — Izjava „Upravnega odbora Narodne tiskarne“ pa sklepa potem, ko naglaša korist in potrebo prijateljske zveze Avstrijske z Rusko — s sledečimi besedami: „V drugem pa se bode držal „Slov. Nar.“ načela, da se hrast omaje in hrib, da pa zvestoba Slovencev do Najvišega Vladarja nikdar ne gane.“

To nam je porok, da bode v prihodnje vredovanje „Slov. Nar.“ brez napak v resnici le v blagor ožje in širje domovine in slovenskega naroda.

— C. kr. priv. južna železnica dovolila je na deželne ali pa občinske stroške potujočim revnim umobolnim in revnim hirajočim ter njih spremljevalcem polovico pristojbine za III. razred, ako se dotična oblastva ali dotični zavodi obrnejo na upravništvo te železnice. Ako se take prošnje zakasnejo, povrnili se bode preveč plačana pristojbina.

— Gospod Fr. Vinc. Seunik, podpredsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske, odlikovan je, kakor piše današnja uradna „L. Ztg.“, z redom viteškega križa Franc Josipovega reda. — Čestitamo zelo zasluženemu članu glavnega odbora kmetijske družbe k odlikovanju, katero si je v polni meri zaslužil po svojem petindvajsetletnem delovanju v kmetijski družbi.

— Kmetijsko potovalno predavanje na Vačah ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gospod Gustav Pirc v nedeljo 27. t. m. popoldne po cerkvenem opraviilu.

— (LXXVIII. odborova seja „Matice Slovenske“ bo v četrtek 24. novembra t. l. ob 6. uri popoldne v Matičini hiši na Kongresnem trgu št. 7.

Dnevni red:

1. Potrjenje zapisnika o LXXVII. odborovi seji.
2. Naznanila predsedništva.
3. Poročilo gospodarskega odseka.
4. Poročilo književnega odseka.
5. Poročilo tajnikovo.
6. Posameznosti.

Žalostinka. Ves naš narod žaluje na grobu našega pesnika, našega sedanjega najboljšega jezikoslovca

Fran Levstik-a,

ki je danes teden, dne 16. novembra v starosti 56 let sklenil svoje za naše slovstvo blagonosno življenje. Spridržkom obširnejšega životopisa zabeležimo danes to veliko narodno izgubo z izrazom najglobokejše žalosti. — Naj bode zemljica lahka možu, ki je z vso gorkoto svojega srca ljubil svoj rod in pospeševal njegov duševni razvoj!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Avstrijska delegacija dognala je v nedeljo svoje delovanje v seji, katera je trajala od 12. ure do polu 3. ure popoldne. V tej seji naznanilo se je formalno še, kolikor se to ni uže zgodilo v prejšnji seji, da so sklepi avstrijske in ogerske delegacije v popolnem soglasji. Dalje je glavni poročevalec, dvorni svetovalec Czerkavski, letos poročal o vseh sklepih skupaj v obliki tretjega branja tako, kakor se glasi posnetek vseh skupnih potrebščin in zalog v predlogu skupne vlade. Ti sklepi morajo se enako v finančnem odseku in pa v javni seji prečitati do besede, za kar je treba povsod po eno uro časa. — V tej seji zanimiv je bil konečni govor predsednika delegacije grofa Revertera. Pomenljivo je v prvi vrsti, da se grof Revertera zopet tako sijajno prikazuje na površji političnega življenja.

Konečni govor njegov kaže nam grofa enako spretnega politika, kot govornika, izrekoma stavki njegovega govora, kateri se tičejo naše vnanje politike, kažejo nam govornika kot zelo spretnega diplomata, pa tudi odločnega pristaša Kalnoky-jeve politike. — Bolj pazljivi poslušalci čutili so pri govoru Reverterovem, da neposredno zavrača ono malozaslužno hvalisanje profesorja Süssa, s katerim je hotel zlatiti grofa Andrassy-a in pa vsaj v senco devati grofa Kalnoky-ja, akoravno uže zdavnej nihče ni imel kazati boljših uspehov, kot grof Kalnoky.

Nemška. — Minuli petek mudil se je ruski car Aleksander okolo 10 ur v Berlinu s svojo rodbino. Ako ravno sprejem ni bil tako sijajen, kakor bi bil pri boljših razmerah med Nemško in Rusko in ako bi ne bilo bolezni nemškega prestolnika, vendar pa je bil sprejem carov prijazen in kakor vse kaže politično pomenljiv.

Med Nemško in Rusko je že nakopičenega toliko nasprotja, da res ni videti prazna govorica, ako nekateri krogi trdijo, da je bila to zadnja miroljubna pot carova v Berlin in da bode od njenega uspeha odločilno, ali se zopet prijateljsko približate obe državi druga drugi, ali pa se prične očitno sovraštvo. — S političnim mišljenjem Ruskega cara v tem trenutku znala bi se taka sodba o pomenu prihoda njegovega vjemati.

O zdravju cesarjevičevim so poročila nastale bolj redke, kakor se trdi po želji cesarjeviča samega. Bolezen neozdravljiva po izreku zdravnikov napreduje, zadnji čas so se bolniku razgnojile otikline v vratu, gnoj je izbruhal in vled tega mu je lagleje postalo dihanje in požiranje. Tega polajšanja poprijemajo se vsi oni, ki so v strahu za visokega bolnika kot znamenje boljšanja. Toda lastne besede cesarjevičeve, ki se nahajajo v pismu do njegove matere, kažejo najbolj veliko nevarnost bolezni, cesarjevič sklepa namreč svoje pismo z besedami: „Vse svoje zaupanje stavim v Boga!“ — Te besede pa tudi kažejo, da Nemški v bolezni prdstolnika v resnici preti zelo velika zguba.